

ТАҚРИЗ

ба фишурдаи диссертатсияи Давлатов Ҳабибулло Сайфуллоевич «Хусусиятҳои эпидемиологии сироятҳои дохилибеморхонагӣ дар статсионарҳои травматологӣ ва оптимизатсияи чорабиниҳои пешгирӣ ва мубориза бо онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои тиб аз рӯйи ихтисоси 14.02.02 – эпидемиология

Мубрамият. Проблемаи сирояти дохилибеморхонагӣ (СДБ) барои нигоҳдории тандурустии кишварамон яке маз мушкилоти муҳим ва мураккаб мебошад. Мубрамии ин масъаларо сатҳи пасти дониши мутахассисони тандурустии амалии кишвар оид ба гирифтورشавии воқеии СДБ дар статсионарҳо мебошад, ки аз мураккаб будани баҳисобгирӣ ва нокифоягии чорабиниҳои гузаронидашудаи профилактикӣ ва зиддиэпидемиологӣ, ҳамчунин зиёни ниҳоят калони иқтисодии онҳо муайян мекунанд.

Пайдо шудани протсессҳои эпидемикии СДБ аз истифодаи беназорати доруҳои антибактериалӣ вобаста аст, ки онҳо боиси тағйирёбии хосиятҳои биологии микроорганизмҳои дар ҳудуди статсионар гардишкунанда ва ташаккул ёфтани штаммҳои “беморхонагӣ” вобаста аст, онҳо бо полирезистентнокӣ ва устувориашон дар муқобили таъсири омилҳои муҳити атроф фарқ мекунанд.

Зиёд шудани миқдори усулҳои «агрессивии» таъбиқ ва ташхис, ки дар тибби муосир истифода мешаванд, сабаби асосии зиёд гаштани хатари сироятнокшавӣ асосан тавассути механизми интиқоли артифитсиалии барангезандаҳо гаштаанд.

Омилҳо ва сабабҳои мусоидаткунанда ба пайдошавии муҳити нохуби эпидемиологӣ дар статсионар метавонанд инҳо бошанд: нохубии вазъи сатҳи моддиву техникӣ ва таҷҳизот; номурааттабӣ дар таъминнокии маводи доругӣ, маводи захмбандӣ, воситаҳои дезинфексионӣ, маводи истифодааш якқарата; автоклавҳои шикастагӣ; стерилизаторҳо, камераҳои дезинфексионӣ; ҳолатҳои садамаовари шабакалӯлабо ва канализатсионӣ ва ғ.

Дар айни замон сохтори СДБ дар статсионарҳои соҳаҳои чарроҳӣ дорони хусусиятҳои махсус аст ва онро андозаи катҳо, профили травматологӣ, хусусиятҳои протсессҳои таъбиқ-профилактикии гузаронидашуда, ҳамчунин бартарӣ доштани нозологияҳо ва таркиби синнусолии бистаришудагон муайян мекунанд.

Дар асоси актуалӣ будани мавзӯи диссертатсия Ҳ.С. Давлатов мақсади таҳқиқоти ҳудро муайян кардааст, ки аз ошкор намудани хусусиятҳои

эпидемиологии пайдошавии сироятҳои дохилибеморхонавӣ дар беморони травматологӣ бо таҳияи тавсияҳо оид ба тақмили чораҳои пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемориҳои мазкур иборат аст. Диссертатсияи Ҳ.С. Давлатов ба маводи зиёди воқеӣ таъя мекунад, ки репрезентативияти баланд ва эътимоднокии маълумотба даст овардашударо таъмин мекунад. дар заминаи Дар робита аз ин, мавзӯи интихобкардаи муаллиф комилан актуалӣ буда, ҳам аҳамияти амалӣ ва ҳам назариявӣ дорад. Дар натиҷаи таҳқиқоти гузаронидашуда, муаллиф як қатор маълумотҳоро ҳосил кардааст, ки барои нигоҳдории тандурустии амалии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти илмиву амалӣ доранд.

Навгониҳои илмӣ таҳқиқот аз он иборат аст, ки нахустин бор дар Тоҷикистон сохтори муосири барангезандаҳое муайян гардидааст, ки ба пайдошавии сироятҳои дохилибеморхонавӣ (СДБ) дар миёни беморони осебдида дар беморхонаҳои травматологӣ ва робитаи он бо сиркулятсияи микроорганизмҳо дар муҳити беморхона бо ошкорсозии сабабҳои пайдоиш ва паҳншавии онҳо вобаста мебошад. Микрофлораи грам-манфӣ дар сохтори этиологии сироятҳои нозокомиалӣ дар беморони травматологӣ мавқеи пешрафтaro ишғол мекунад.

Дар асоси таҳқиқотҳои анҷомдодашуда диссертант басомади беморшавӣ, сохтор ва хусусиятҳо эпидемиологии шаклҳои гуногуни СДБ-ро дар статсионарҳои травматологӣ –ортопедӣ муайян кардааст.

Диссертант хусусиятҳои эпидемиологии СФИ –ро вобаста аз сиркулятсияи микроорганизмҳо дар статсионарҳои травматологӣ муайян кардааст. Омилҳои хатараи пайдошавии СДБ дар муассисаҳои травматологӣ вобаста аз норасоии гузаронидани чорабиниҳои муносиби пешгирикунанда ошкор карда шудаанд.

Дар пажӯҳиш бори аввал дар Ҷумҳурии Тоҷикистон далелҳои зарари молиявӣ, иқтисодию иҷтимоӣ дар натиҷаи як ҳолати уфунати бемористонӣ дар статсионарҳои травматологӣ пешниҳод мешавад, ки маблағи 500 доллари амрикоиро ташкил мекунад.

Аҳамияти амалии таҳқиқот. Дар натиҷаи гузаронидани таҳқиқоти эпидемиологӣ диссертант муқаррар намудааст, ки сиркулятсияи густурдаи микроорганизмҳои шартӣ-патогенӣ дар муассисаҳои травматологӣ аз вайронкуниҳои кушоду равшани речаи зиддиэпидемиологӣ ва камбудихо дар ташкил ва баргузори тadbирҳои бесироятгардонӣ ва зиддиуфунисозӣ шаҳодат медиҳад.

Сатҳи беморшавӣ, сохтор ва хусусиятҳои эпидемиологии уфунатҳои бемористонӣ дар беморхонаҳои осебӣ ифшо карда мешаванд. Ҳангоми таълифи диссертатсия ошкор карда шудааст, ки омилҳои хатари пайдошавии СДБ дар беморхонаҳои осебшиносӣ: вазниншавии бемории асосӣ, таъҷилӣ ва давомнок будани баргузориҳои ҷарроҳӣ, муҳлатҳои бистарӣ будани беморон қабл ва баъд аз ҷарроҳӣ дар беморхона, басомади зиёди СДБ дар кӯдакони бемори то 2-сола ва аз 60-сола боло ба ҳисоб мераванд. Зиёни молиявӣ, ки СДБ мерасонад, барои буҷети ММП ва ҳешовандони беморон бори гарон мебошад.

Системаи тадбирҳои равонашуда ба баргузориҳои комплекси ҷорабиниҳои беҳдоштию зиддиэпидемиологӣ, беҳсозии сифати расонидани ёриҳои тиббӣ дар беморхонаҳои осебшиносӣ ва коҳиш додани зиёни иқтисодӣ аз СДБ муносиб гардонидани шудааст.

Дар фаъолияти статсионарҳои травматологӣ татбиқи намудани комплекси ҷорабиниҳои санитарӣ-профилактикии таҳияшуда имконият доданд, ки миқдори пайдошавии бемориҳои фасодиву септикӣ (БФС) дар муассисаҳои соҳаи травматологӣ аз 8,0% то 4,8% ҳолат кам карда шуд.

Пажӯҳишҳои баргузоршуда имкон дод, ки тавсияҳои дастурамали методӣ оид ба “Пешгирии сироятҳои нозокомиалӣ дар беморхонаҳои осебшиносӣ” (№ 2 Шӯрои таъбу нашри Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 11.12.соли 2019) ва пешниҳодҳои ихтироъкорӣ оид ба тасвӣ ва татбиқи бесирояткунандаҳо ва маводи зиддиуфунӣ нав дар беморхонаҳои соҳаи осебшиносӣ таҳия карда шаванд (№ 3613/R664 аз 15.02.соли 2018; № 3621/R672 аз 15.02.соли 2018).

Мувофиқи маводи таҳқиқоти диссертатсия 26 адад таълифоти илмӣ нашр шудааст, ки аз он ҷумла, 5 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар феҳристи тавсиянамудаи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон шомил мебошанд, ба ҷоп расидаанд, 2 пешниҳоди ихтироъкорӣ ва як дастурамали методӣ мавҷуданд.

Дар асоси гуфтаҳои боло метавон гуфт, ки диссертатсияи Давлатов Ҳабибулло Сайфуллоевич «Хусусиятҳои эпидемиологии сироятҳои дохилибеморхонагӣ дар статсионарҳои травматологӣ ва оптимизатсияи ҷорабиниҳои пешгирӣ ва мубориза бо онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳқиқоти илмӣ-квалификатсионии мустақили анҷомёфта ҳисобем, ки дар асоси таҳқиқоти аз тарафи диссертант анҷомдодашуда проблемаи тақмили ҷорабиниҳои профилактикии СДБ дар статсионарҳои травматологии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳаллу фасл карда шудааст.

Диссертатсияи Давлатов Ҳабибулло Сайфуллоевич дорои навгонии илмӣ, аҳамаияти амалӣ буда, ҳаҷми таҳқиқоти иҷрошуда ва муносибати методӣ пурра ба талаботи банди 163, фасли 10-и «Низомнома дар бораи тартиби додани унвони илмӣ» ҚОА назди Президенти ҚТ аз 26-уми ноябри соли 2016, тахти № 505 қарори Ҳукумати Ҷумҳури Тоҷикистон, ки аз диссертатсияҳои барои дарёфти унвони илмии номзади илмҳои тиб аз рӯи ихтисоси 14.02.02 – эпидемиология талаб карда мешавад, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори сарфароз шудан ба унвони илмӣ мебошад.

**Муовини директор
оид ба корҳои муолиҷавии
Муассисаи давлатии “Пажӯҳишгоҳи
экспертизаи тиббӣ иҷтимоӣ
ва тавонбахшии маъҷубон”-и
ВТ ва ҲИА ҚТ, н.и.т.**

Магзумова Ф.П.

Магзумова Ф.П. дуруст оғоз
нозири кадрҳо
Магданиева Ш.Р. М.Р.

